

Thymus serpyllum

Allmänt

Backtimjan är vanlig på torra jordar i hela Europa. I Sverige förekommer den från Skåne till Uppland, men längre norrut är den sällsynt. Den tillhör familjen *Labiatae/Lamiaceae*. Dess hemland är Egypten.

De blombärande stjälkarna har medicinsk verkan. De innehåller en eterisk olja (upp till 0,6%) med thymol och carvacrol som huvudkomponenter, bitterämnen, garvämnen (3-7%) och mineralämnen.

Backtimjan bildar kuddar som knappt blir högre än 7-8 centimeter. Till trädgården finns det sorter med vita, karminröda eller mörkrosa blommor. Vanligen är dessa växter helt vinterhårdiga. Backtimjan är en mycket variabel växt. Förutom denna finns trädgårdstimjan (se 03.01.28) och den väldoftande citrontimjan - *Thymus citridorus* - som är en korsning mellan *Thymus pulegiodes* och *Thymus vulgaris*. Från sydöstra Europa har vi fått den plattväxande 5-10 centimeter höga *Thymus doerfleri* med kransformade blommor i juni/juli samt med gråvita ludna blad.

Citrontimjan har en alldeles speciellt ljuvlig doft. Dess blad doftar av något som påminner om citron med en lätt doft av timjan. Citrontimjan är inte helt vinterhårdig och bör därför täckas över när det är riktigt kallt.

Thymus villosus bildar avrundade ulliga kuddar, som kan breda ut sig vida omkring. Denna timjan med dess ludna små blad kommer från Portugal och håller sig även vintergrön på många platser i Skandinavien, om den bara får god vintertäckning. Den blommar i juli och augusti.

Thymus pulegiodes, stortimjan, breder snabbt ut sig på mager jord och den är vinterhårdig. Den blommar mycket länge och de röda blommorna pryder timjan från juli ända till september. Även denna timjanart är en gammal medicinalväxt.

Klimatzon

Backtimjan klarar sig upp till övre Norrland och stortimjan har också bra vinterhårdighet, Citrontimjan däremot bör lämpligen vintertäckas även i södra Sverige.

Jordmån

Timjan går bra på mager, ganska torr jord och backtimjan tål ganska sur jordmån.

Plantering och sådd

Man sår i mars i skålar och krukor, men täck inte fröna med jord.

Skötsel och gödsling

Timjan vill gärna ha en solig plats i köksträdgården, i stenpartiet eller i alprabatten.

Skörd

Fram till dess att blommorna kommer kan man skörda bladen. Timjankvistarna kan skäras av och torkas till vintern på en sval och luftig plats.

Användning

Thymol är starkt antiseptiskt och bättre än fenol, emedan det inte bränner huden. Det verkar också som deodorant. Den eteriska oljan från timjan som utvinns genom destination av blomstjälkarna används vid fabrikation av tandkräm, munvatten med mera. Den finns också i en del patentmediciner som slemlösande och kramplösande ämnen vid behandling av kikhosta, bronkit och matsmältningsstörningar. Utvärtes används oljan ibland i badpreparat som nervtonikum och i kompresser och salvor för sår.

Källor:

Tidens stora bok om läkeväxter, 1986.

Lyckas med trädgården, 1989.

Denna artikel bygger på en text som publicerades i FOBO:s handbok. Du kan läsa originalversionen [här](#).